

Fra: Unni Høgvoll [unni.hoegvoll@gmail.com]
Sendt: 14. januar 2015 12:42
Til: Postmottak LMD
Emne: Attn: Landbruksminister Listhaug - ROS til deg ifm konsesjon og boplikt m.m

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

For det første må jeg bare få uttrykke min beundring for deg og ditt virke. Det kan ikke være lett å komme inn som en 'frisk vind' i et eldgammelt, konservativt og motvillig heller miljø hvor 'alt skal være som det var på 1800-tallet'.

Bøndene i Norge og deres sterke medspillere som gjennom mange år har hatt sine særordninger og selvsagt vil de ikke miste dem.

Jeg vet at du/regjeringen kom med et høringsforslag i fjor høst vedrørende avvikling av konsesjonsordningen og boplikten og jeg ble SÅ glad for det forslaget!! Jeg vet ikke hvilke frister som gjelder for dette, men har merket meg at veldig mange kommuner (dessverre) er motstander av dette. Dette var helt forventet selvsagt og jeg er redd for at ingenting vil forandre seg.

Jeg kontakter deg først og fremst fordi jeg er i en veldig vanskelig situasjon og det hele skyldes boplikten.

Jeg er en 46 år gammel kvinne, som vokste opp på et småbruk ved Rokosjøen i Løten, Hedmark. Eiendommen er på ca. 150 mål (dvs. ca. 50 mål overskridende dagens grense for konsesjon og boplikt). Av disse 150 målene er 37 dyrket mark. Min bestefar kjøpte stedet i 1911 og min far overtok det i 1948.

Min far kunne ikke leve at 'jordlappen' på 37 mål på 70- og 80-tallet heller så han jobbet fulltid ved siden av.

Jeg er eldst av to søstre og hadde derfor odel. Min far døde i 1991 og da min mor døde 8 år senere, valgte jeg å overta stedet og kjøpte ut min søster og to halvsøsken

Etter å ha fullført videregående skole (handel & kontor) i Hamar, flyttet jeg til Oslo hvor jeg bodde og jobbet i 12 år. I 1999 flyttet jeg til Nederland hvor jeg ble boende i 14 år.

Jeg er eldst av to søstre og hadde derfor odel. Min far døde i 1991 og da min mor døde 8 år senere, valgte jeg å overta stedet og kjøpte ut min søster og to halvsøsken.

5 år senere, i 2004, ville min søster og hennes mann overta stedet og det gikk jeg med på.

De klarte ikke å oppfylle sine økonomiske forpliktelser der så i januar 2010 gikk stedet dessverre på tvangsauksjon. Jeg syntes selvsagt at dette var helt forferdelig så derfor valgte jeg å kjøpe tilbake stedet. Det er tross alt mange følelser knyttet til barndomshjemmet.

Siden det er en landbrukseiendom og at stedet er akkurat over grensen qua størrelse, er det konsesjonsbelagt og Løten kommune praktiserer (dessverre) boplikt. Jeg ser ikke helt det store argumentet for å ha det siden det årlig er flere som flytter TIL kommunen enn FRA.

Jeg var i kontakt med landbruksmyndighetene i kommunen ifm overtakelsen i 2010 og fikk vite av landbrukssjefen der at året før, i juli 2009, var kommet nye og strengere regler vedrørende konsesjon og boplikt. Sist gang jeg eide stedet var det muligheter for å søke om 5 års utsettelse på boplikten og det var også en mulighet å få en ytterligere utsettelse på 5 år.

Dette var visstnok nå forfalt og man måtte ta en avgjørelse innen 1 år. Jeg fikk et sterkt inntrykk av at det var blitt meget skjerpet.

Likevel søkte jeg om å få utsettelse på boplikten, 3 år, og denne ble heldigvis innvilget. Jeg hadde på det tidspunkt tross alt bodd 11 år i Nederland og hadde bygd opp et nytt liv der. Huset ble leid ut og en lokal sauebonde leide jorda for å få fôr til sauene sine.

Fristen for utsettelsen av boplikten ble satt til 1.juli 2013.

Jeg stortrivdes i Nederland og hadde et godt liv der. Jeg var ansatt i Utenriksdepartementet og jobbet ved den norske ambassaden i Haag (lokalt ansatt), først et par år for den nordiske Toll- og Politisambandsmannen og deretter flere år for Forsvarsattachéen.

Nederland opplevde, som så mange andre EU-land, en del sosial uro de siste årene i kjølvannet av finanskrisen og i Nederland resulterte dette bl.a i en absolutt krise på boligmarkedet. Vi måtte dessverre selge vårt flotte og relativt nye hus med stort tap og dro til Norge med en restgjeld på ca. 400 000 (det er surt å betale på noe som ikke er der lenger i flere år fremover).

Utgangspunktet vårt for å starte et nytt liv på Løten var dermed meget dårlig og i.o.m at vi selv hadde sagt opp jobbene våre ifm boplikten, fikk vi heller ingen økonomisk hjelp. I tillegg viste det seg at det ble mye vanskeligere å få jobb enn vi hadde forventet.

Det er et elendig arbeidsmarked i Hamar-regionen og jeg har fått bekreftet fra flere kanter at det som er av rekruttering foregår som regel via bekjente/familie/venner og dermed er det mildt sagt vanskelig for en som kommer 'utenfra'.

Jeg var riktignok i kontakt med de største vikarbyråene i forkant av flyttingen og der fikk jeg så positive tilbakemeldinger på min bakgrunn/erfaring at jeg ikke bekymret meg nevneverdig for jobb. Det var helt feil! For en som alltid har jobbet fulltid var det en meget tung tid å ikke være i jobb. Det gikk faktisk hele 9 måneder før jeg fikk jobb og det var hos min gamle arbeidsgiver, Oslo & Akershus Tollregion. Jeg jobber nå fulltid på Oslo lufthavn Gardermoen.

Min nederlandske samboer, som også måtte gi opp sitt liv i hjemlandet sitt, for å bli med meg til Løten. Han fikk for en stund siden heldigvis jobb ved Politiets Utlendingsenhet på Gardermoen. Dette takket være sin bakgrunn fra Forsvaret i Nederland og politimyndigheten han hadde på Amsterdams internasjonale flyplass Schiphol, som innebar narkotikakontroll og etterforskning.

Min samboer jobber nå turnus og jeg jobber dagtid så samkjøring er dessverre ingen mulighet. Dette betyr at vi daglig bruker mange timer og ikke minst mange tusen kroner i måneden bare for å komme oss på jobb! Bompengestasjonene mellom Gardermoen og Hamar er uhørt dyre L og bilene slites ut i tillegg til ekstrakostnader på reparasjoner og ikke minst forsikring. Som følge av dette er vi konstant slitne og noe sosialt liv er det ikke snakk om.

Jeg har for første gang i mitt liv havnet i en depresjon og mistrives med hele situasjonen. Jeg er lei, sliten og frustrert. Man føler seg rett og slett 'låst', for når folk i beste mening foreslår at vi bør flytte nærmere jobbene våre så er det helt klart et fristende ting å tenke på, for det ville gitt oss et helt annet liv. Men igjen begrenser boplikten oss, for den krever at vi må bli boende der vi er nå i minst 5 år!

Dessuten vil vi få et særdeles dårlig utgangspunkt på boligmarkedet i Gardermoen-området når kravet til egenkapital er såpass stort som det er og landbruksmyndighetene i kommunen bestemmer hva jeg kan få for

stedet, noe som vil ligge langt under markedspris. Etter å ha betalt nåværende gjeld på bruket, vil egenkapitalen være 'symbolsk'.

Til slutt kommer selvsagt hele poenget med dette å flytte fra Nederland for å ta vare på barndomshjemmet mitt.

Jeg vet at du har blitt kritisert for å kalle visse ting i landbruket kommunistisk, men ordningen med at landbrukskontoret bestemmer hva jeg skal få for MIN eiendom...det ER pur kommunisme!! Det er helt uhørt.

Man føler seg rett og slett umyndiggjort!

Jeg vet ikke om du får anledning til å lese dette personlig, jeg håper jo det J , men mens jeg har deg 'på tråden' vil jeg også uttrykke min store forbauselse og ikke minst misnøye med det faktum at frukt- og grønnsakstilbudet i Norge er dårlig.

Jeg bodde mange år i et land med stor produksjon av både frukt & grønnsaker og var vant med å gå inn i hvilken som helst butikk å kjøpe flott frukt for en rimelig penge! I Norge er grønnsaker generelt veldig dyrt og kvaliteten står slettes ikke i forhold til prisen. I alle år har nordmenn blitt indoktrinert med at det er kun norsk mat som er bra (med den propagandaen som pågår skulle man nesten tro at alle andre land gjør det de kan for å forgifte sine egne innbyggere!) og at man må betale mye for kvalitet.

Det er nok i mange sammenhenger sant, men jeg vet også at det er mulig å kombinere pris/kvalitet. Jeg har altfor mange ganger sett mange dårlige grønnsaker ligge i butikkene – for en høy pris – og har da tenkt; «at de våger å ta fullpris for dette».

Selvsagt har Nederland enn helt annen infrastruktur enn Norge og ikke minst andre og mer naturlige forutsetninger for et landbruk enn Norge, men da burde man her i Norge kanskje forholde seg mer til det fakturm!?

Jeg er klar over at det ikke er bonden som får mesteparten av dette, men at prisene skyldes tollvernet og ikke minst våre grådige kjøpmenn i millionvillaer, hytter og SUV's, men det er en skam at grønnsaker og frukt er så dyrt i Norge. Det er noe ALLE, uavhengig av inntekt, bør ha rikelig tilgang til! Jeg kan bare slå fast at siden vi flyttet tilbake til Norge for halvannet år siden har jeg aldri spist så lite grønnsaker og det synes jeg er veldig synd.

Jeg synes det var flott å lese at du har tatt for deg de få aktørene i den norske dagligvarehandelen. Det opereres tydeligvis med enorme gevinster her.

Tilbake til boplikten; jeg har forståelse for at intensjonen med boplikt, men den slår helt feil og urimelig ut for mange av oss.

Som en forsker ved Landbruksskolen i Ås har uttalt; «det er ikke boplikt bygdene trenger, men arbeidsplasser».

Jeg forstår at man vil holde bygdene levende, men det provoserer meg kraftig at samtidig som kommunen forplikter meg til å bo på et bruk som ikke er levedyktig (det var ikke nok at huset ble leid ut og at jordlappen ble brukt av en sauebonde), så har de INGENTING å tilby meg! Og de gir fullstendig blaffen i hvilke store konsekvenser dette har fått for meg og min samboer, for her er det to voksne og 'oppegående' mennesker som har fått livene sine snudd opp ned til det verre takket være en særnorsk og fullstendig feilslått ordning!

Det er også helt meningsløst og dypt urettferdig at man ikke skiller på småbruk med 'jordlapper' og store gårdsbruk på flere tusen mål – hvor man faktisk har en inntjeningsmulighet.

Jeg er motløs og fortvilet. Hvis ønskelig, har du hermed tillatelse til å trekke frem mitt tilfelle/min situasjon som et 'skrekkens eksempel' på hvor feilslått denne boplikten er. Det ligger i ordet boplikt at dette ikke er noe positivt eller stimulerende.

Avslutningsvis vil jeg nevne nok et paradoks; tilhørende eiendommen min er det en holme (i Rokosjøen). På denne holmen har vi en festet tomt på ca. 1,5 mål. Denne tomten har blitt festet bort siden min bestefars tid og på 1920-tallet ble det satt opp en hytte der. Den siste festekontrakten ble signert for hele 60 år og de har betalt en symbolsk sum i leie hele tiden, p.t 250 kroner i året.

I mai 2015 utløper kontrakten og min far presiserte flere ganger mens han levde at den kontrakten IKKE skulle forlenges.

Dessverre kom det en lovendring i 2002 som fratok grunneiere retten til å vegre seg for innløsning av festekontrakter. Man hadde altså som grunneier i Norge ikke noe man skulle ha sagt over sin egen eiendom. Heldigvis var det en gruppe grunneiere som tok saken med til Strasbourg og vant fram med at dette strider med eiendomsretten. Jeg har blitt informert om at det derfor skal komme nye føringer på dette til sommeren.

Etter dagens regler kan fester ta over tomten for en symbolsk sum, noe jeg også mener er helt feil. Hytten, og tomten, har en unik og solfylt beliggenhet ca. 20 meter fra vannet.

Så ble jeg tipset av noen om at jeg, som har en landbrukseiendom, kan benytte meg av en unntaksregel for å nekte innløsning av festetomten. Jeg var så oppglødt en liten stund, for det ville være løsningen for meg. Helt til jeg fikk vite av en advokat at siden jeg ikke har noen inntekter på bruket så bortfaller unntaksregelen for landbrukseiendom(!) Så her måler man altså med to skjeer.

Jeg MÅ altså bo der fordi det er en landbrukseiendom – uavhengig av næringsinntekt – men samtidig kan jeg ikke nekte for innløsning av tomt på egen jord fordi jeg IKKE har noen inntekter på bruket. Det er jo også helt 'på jorden'! For å bruke et passende uttrykk.

Dette ble en lang e-post, men jeg hadde en del å fortelle. Takk for oppmerksomheten!

Jeg ønsker deg masse lykke til videre med din jobb! Jeg håper inderlig at du klarer å få snudd på noe i dette skakkjorte systemet. Du har min velsignelse J

Hilsen (en dypt fortvilet)

Unni Høgvoll

Rokosjøvegen 635
2340 LØTEN